

Теклоныгэм и Мафэклэ тышъуфэгүшлө!

Адыгэ макь

№ 79 — 80 (20344)

2013-рэ илъэс

БЭРЭСКЭЖЪЫЙ
ЖЪОНЫГЪУАКІЭМ и 8

Адыгэ Республикэм и Правительствоэ игъэзет

ЖЪОНЫГЪУАКІЭМ

**и 9-р —
ТЕКІОНЫГЪЭШХОМ
и МАФ**

**Адыгэ
Республикэм
щыпсэхуэу
лытэныгъэ
зыфэтшыхэрэр!**

**Ветеран
лѡаплэхэр!**

Теклоныгэм и Мафэ — Хэгъэгү ззошхом илѡэхъан тицѡфхэм лѡыхъужьныгъэу зэрахъагъэм фэгъэхъыгъэ илѡжъэу лѡужьыбэ ззытхырэ мѡфэкѡм фѡшѡ тыгу кыддедѡу тышъуфэгүшлө!

Лѡыхъужьныгъэм, лѡпкѡ зэгүрылѡныгъэм, уи Хэгъэгү шѡлѡгъэу ин фыуилѡн зэрѡфаем ятамыгъэу а мафэр ренѡу щытыщт. Хэгъэгүм цухъумаѡлохэм кыткѡлѡхъухъэрэм щылѡклѡ дахѡ ялѡным пае зыфѡдѡ кѡмыхъугъэ блѡнагъэу зэрахъагъэр ренѡу а мафѡм тыгу кыгъэкѡлѡжыщт.

Иашѡр зылыгъэу пѡй техаѡлом пѡуцужьыгъэхэм, дѡащ фѡдѡу зѡуплѡм ищыѡлагъэр зѡклѡ Іѡклагъэхъаным пае зышъхъамамысѡжыгъэхэм яѡлѡфѡу тѡтелъыр гѡунѡчѡ. Тиветѡран лѡаплэхэр, шѡо шѡуишѡлагъэкѡлѡ непѡ мамырѡу тыпсѡуным ыѡлѡ Іѡф тѡшѡлѡным, Адыгеимрѡ Урысыемрѡ нахѡ зѡтегъѡпсыхъагъэ хъунхэм апае гъэхъагъэу тѡшѡхѡрэм дѡжыри нахѡ ахѡдгъэхъоным иамаѡ тѡлѡ хъугъэ.

Лѡытэныгъэ зыфѡтѡшѡырѡ ветеранхѡр! Мамыр щылѡклѡ кытѡзрѡтфѡшъухъыгъэм, лѡыхъужьныгъэ ин зѡрѡзешъухъагъэм, ти Хэгъэгү гъуни нѡзи зымылѡ шѡлѡгъэуныгъэ зѡрѡфышѡуилѡм афѡшѡ тѡхъаишъугъѡпсѡу шѡтѡлѡ.

Шѡо шѡуишъхъѡклѡ зѡклѡ Адыгеим щыпсѡухѡрѡми тышъуфѡлѡлѡ пѡсауныгъэ пытѡ шѡуилѡнѡу, мамыр ошѡгѡур шѡуишъхъащытынѡу ыѡлѡ щылѡклѡшѡу шѡуилѡнѡу!

Теклоныгэм и Мафэ фѡшѡ тышъуфэгүшлө!

Адыгэ Республикэм
и Лѡышъхъэу
ТѡХЪАКѡУЩЫНѡ Аслъан

Адыгэ Республикэм
и Къѡралыгъѡ Совет — Хасѡм
и Тѡхъаматѡу
Владимир НАРОЖНЫЙ

ПРАВИТЕЛЬСТВѢ ТЕЛЕГРАММѢХѢР

Адыгэ Республикэм и Лѡышъхъэу А.К. Тѡхъаѡушынѡм фѡклѡ

Лѡытэныгъэ зыфѡсшѡырѡ
Аслъан Кытѡ ыѡѡор!

Теклоныгэм и Мафэ фѡшѡ сыпфэгүшлө!

Мы мѡфэкѡыр Урысыем итарихѡ, тицѡфхэм яшѡлѡжѡ егъѡшѡлѡрѡу хѡлѡыщт. Хэгъэгү ззошхом илѡэхъан фронтхэм аѡутхѡу лѡыланѡу зѡуагъэхэм, зышъхъамамысѡжъхѡу зѡо кѡыбым щылѡжъѡагъэхэм яѡлѡфѡшѡ кытѡтѡнагъ. Ыѡлѡ ахэм кытѡфагъѡнагъэхѡр — мамырныгъэр, шѡхъафитыныгъэр кѡѡтыухъумѡнхѡ фае.

Пѡсауныгъэ пытѡ уилѡнѡу, гъэхъагъэхѡр тѡшѡнхѡу, шѡлу щылѡр зѡклѡ кыбдѡхъунѡу пѡфѡсѡлѡ!

Урысые Федерацием и Президент
и Администраѡиѡе ипашѡу С. ИВАНѡВ

Лѡытэныгъэ зыфѡсшѡырѡ
Аслъан Кытѡ ыѡѡор!

Жѡоныгъѡклѡ мѡфэкѡхѡмрѡ Теклоныгъѡшхом и Мафэрѡ апае сыгу кыыздедѡу сыпфэгүшлө! Урысыем илѡужѡ пѡтѡуми а зѡо мѡшѡлошхом щытѡклѡуагъэхэм лѡыхъужьныгъэу зѡрахъагъэр егъѡшѡлѡ агу илѡыщт.

Пѡсауныгъэ пытѡ, насып уилѡнѡу, ори, уигүпсѡхѡми, кытѡпѡблѡагъэхѡми гъѡтхѡ чѡфыгъѡ кышѡѡокѡунѡу шѡуфѡсѡлѡ!

Урысые Федерацием
и Федеральнѡ Зѡлѡклѡ
и Къѡралыгъѡ Дүмѡ иѡепутатѡу,
лѡпкѡ Іѡфхѡмклѡ Комитѡтым и
Тѡхъаматѡу Г. САФАРАЛИѢВ

Лѡытэныгъэ зыфѡсшѡырѡ
Аслъан Кытѡ ыѡѡор!

Тихѡгъэгү щыхъагъѡунѡфѡклѡырѡ мѡфэкѡшхом — Теклоныгэм и Мафэ фѡшѡ сыгу кыыздедѡу сыпфэгүшлө!

Мы мафэр тихѡгъэгү ишъхъафитыныгъэ кѡѡзыухъумагъэхэм тызѡрарыгүшхѡрѡм, пытагъэм, лѡылѡнагъэм ятамыгъэу щыт.

Насып, щылѡклѡ-пѡсукѡлѡ дѡэгү уилѡнѡу, мамырѡу unpсѡунѡу пѡфѡсѡлѡ!

Урысые Федерацием и Президент
ипѡлномѡчнѡ лѡыѡлѡу Темыр-
Къѡхъѡплѡ федеральнѡ коим щылѡм
игүадѡу В. СЕВРИКѡВ

Ветеранхѡр агъѡлѡлѡпѡагъэх, агъѡшѡлагъэх

Илъѡс 68-клѡ узѡклѡлѡбѡжѡмѡ аухыгъѡ Хэгъэгү ззошхом
Теклоныгъэр кытѡщыдѡзыхыгъѡ ветеран нѡбгырѡ 42-рѡ Адыгэ Рѡс-
публикэм и Лѡышъхъэу Тѡхъаѡушынѡ Аслъан тыгъуасѡ ихъѡклѡагъэх.

Сыхъатыр 12-м адѡжѡ АР-м и Лѡышъхъэу Тѡхъаѡушынѡ Аслъан ветеранхѡм кѡапѡгъѡклѡыгъ. Хабзѡ зѡрѡхъугъэу, Іѡфтѡхъабзѡр рамыгъажъѡзѡ, зѡклѡ кѡѡклѡлагъэхѡр зѡхѡтхѡу нѡпѡеплѡ сурѡт атырахыгъ. Нѡужым ветеран лѡаплѡхѡр зыщѡагъѡшѡщтѡхѡ шѡапѡлѡм кытѡзѡрѡу-гъѡигъэхѡр зѡгъүсѡхѡу еѡклѡлагъэх ыѡлѡ мѡфѡклѡ зѡхахъѡр кытѡзѡлаухыгъ.

— Нѡбгырѡ пѡпѡчѡ анахъѡу ыгъѡлѡлѡпѡлѡрѡ мѡфѡклѡу Теклоныгэм и Мафѡу кѡблѡагъѡрѡм фѡшѡ сигүапѡу сышъуфэгүшлө, тиветѡран лѡаплѡхѡр, — кытѡлауагъ Тѡхъаѡушынѡ Аслъан. — Шѡо

лѡылѡнагъѡу кышъгүхѡфагъѡр егъѡшѡлѡ цѡфхэм ащыгъупшѡщтѡлѡ. Шѡоры Теклоныгъѡшхѡр кѡѡзыгъѡблѡгъѡагъѡр, шѡоры тикѡѡралыгъѡ шѡхъафит зышѡлѡжыгъѡр. Неѡщ щылѡклѡ-пѡсукѡлѡ дахѡ тѡлѡным, рѡхъатѡу, шѡхъафитѡу тыпсѡуным шѡуфѡбѡнагъ. Тырѡгүшхѡ шѡошѡ фѡдѡ цѡфхѡр зѡрѡтигъѡхэм, шѡхъѡклѡфѡ шѡуфѡтѡшѡы. Тиветѡран лѡаплѡхѡр, Теклоныгэм ия 68-рѡ илъѡсѡу кѡблѡагъѡрѡм пае дѡжыри зѡ сыгу кыыздедѡу сышъуфэгүшлө, пѡсауныгъѡ пытѡ шѡуилѡу, шѡуибын-унагъѡхэм шѡуадатхѡу шѡушѡлѡнѡу шѡуфѡсѡлѡ.

Мѡфѡклѡ зѡхахъѡм хѡлѡжъѡагъэх федеральнѡ инспекѡр шѡхъѡлѡу Лѡыѡужѡу Аѡам, АР-м и Къѡралыгъѡ Совет — Хасѡм и Тѡхъаматѡу Владимир Нарѡжнѡр, рѡспубликэм и Прѡмъѡр-министрѡу Къүмпѡлѡл Мурат, Адыгеим ипроѡурѡр шѡхъѡлѡу Василий Послѡвскѡр, нѡмыѡклѡхѡри.

Хэгъэгү ззошхом иветѡранхѡу рѡспубликэм щыпсѡухѡрѡм аѡлѡклѡ сѡд фѡдѡрѡ лѡѡныѡокѡи Іѡпылѡгъу кѡафѡхъѡрѡ АР-м и Лѡышъхъѡ зѡрѡфѡрѡзѡхѡр кытѡлауагъ АР-м иветѡранхѡм я Совет итѡхъаматѡу Къѡджѡ Аслъан.

Рѡспубликэм итворѡческѡ коллективхѡм кѡагъѡхъѡзырыгъѡ концертным кытѡзѡрѡугъѡигъэхѡр ягуапѡу еплѡыгъэх.

ТѡХЪАРКЪѡХЪѡ
Аѡам.

Сурѡтыр А. Гүсѡвым тырихыгъ.

Непэ Адыгэ республикэ тхылъ тедзаплэр кызызэпӕуахыгъэр илъэс 85-рэ хъугъэ

Адыгэ республикэ тхылъ тедзаплэм илофышлэхуэ ыкӕи иветеранхуэ лъытэныгъэ зыфэтшӕхэрэр!

— Адыгэ республикэ тхылъ тедзаплэр кызызэпӕуахыгъэр илъэс 85-рэ зэрэхъурэм фӕшӕ тыху кыддӕлӕу тышӕуфӕгушӕло!

Тхылъыр цыфым кыдӕхъугъэ шӕогъэшхӕхэм зӕу ацыц. Цыфхэмкӕ ар шӕныгъэ кӕкӕуапӕу зэрӕцымым имызакъоу, хъугъэ-шӕгъэхэр, лъӕккӕ зфӕшӕхъафхэр ыкӕи чыналӕхэр зэрӕных.

Илъэс 85-м кыкӕлоу тхылӕхэм ятедзӕнкӕ Адыгеим пшӕрылӕшхӕхэр цагъэцӕкӕгъэх. Художественнӕ, зэрӕрагъӕджӕхэр тхылӕхуэ, журналхуэ, альманахуэ кыдагъӕкӕгъэр бӕ мӕху. Ацӕкӕ обществэм игушӕхъӕлӕжыгъэ нах бай шӕыгъэным, лъӕккӕхэм яшӕн-хабзӕхэр кызытегъӕнӕжыгъӕнхэм яшӕыпкӕу афӕлажӕ-цымгъэх.

Илъэс 85-м Адыгэ тхылъ тедзаплэм цылажӕхӕрэм опытышхӕ алӕкӕлӕ хъугъэ, тхылъ тедзӕнымкӕ шӕн-хӕбзӕ анах дӕгъу хуэ хӕгъӕум илӕхэр ахэм лъагъӕкӕотагъэх ыкӕи хӕхъоныгъэ арагъӕшӕыгъ. Тхылъ тедзаплэм цылажӕхӕр лӕтераторхэм, редакторхэм, сурӕтышӕхэм, корректорхэм, полиграфистхэм, текстхэм яхъын фӕгъӕзагъэхэм сыдигъуи ялофшӕн творческӕ екӕлолӕкӕ кыфӕгъотызӕ, Ипӕлӕсӕныгъӕшхӕ ахӕлӕу Иофӕу зыфӕгъӕзагъэхэм фӕшӕыпкӕхӕзӕ кӕахы.

Ямфӕкӕ мафӕ ехъулӕу тхылъ тедзаплэм зӕкӕ илофышлӕхэм псауныгъэ пытӕ, цыӕлӕкӕ-псӕукӕ дӕгъу ялӕнӕу, шӕур ягъогӕгу-нӕу, мамырӕу псӕунхуэ, творческӕ текӕоныгъаӕлӕхэр ашӕынхуэ тафӕлӕло!

Адыгэ Республикэм и Лъышхъуэ ТХЪАКӕУЩЫНӕ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къӕралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматӕу Владимир НАРОЖНЫЙ

Мӕфӕкӕымкӕ тышӕуфӕгушӕло!

Урысые общественнӕ организациеу «Урысыем ипенсионерхэм я Союз» и Адыгэ регион къутам зӕтхэм агу кӕаӕлӕу Хӕгъӕу зӕошхӕм хӕлӕжыгъӕхэм, зӕо кӕыбӕм Иоф цызышӕлагъӕхэм, зӕкӕ Адыгэ Республикэм цыпсӕухӕрэм Текӕоныгъӕшхӕм и Мафӕ фӕшӕ афӕгушӕлох!

Хӕгъӕу зӕошхӕм илӕхъан тицӕфхэм лӕыхъужыныгъӕу зӕра-хъагъыр егъаши ацӕрӕмыгъуити, мамырныгъэм Иоф ар фӕрӕлажӕ. Насын, псауныгъэ пытӕ, цыӕлӕкӕ-псӕукӕ дӕгъу шӕуилӕнӕу, гушӕуагъом шӕуцымыкӕлӕнӕу шӕуфӕтӕло!

Мӕфӕкӕымкӕ тышӕуфӕгушӕло!

Урысые общественнӕ организациеу «Урысыем ипенсионерхэм я Союз» и Адыгэ регион къутам иправление

Зигъо Иофыгъохэр зӕхафыгъэх

Адыгэ Республикэм и мини-стрӕхэм я Кабинет зичӕзу зӕхсӕгъоу тыгъуасӕ илӕгъэр зӕрицагъ АР-м и Правительствӕ и Тхъаматӕу Къумпӕл Мурат.

Республикӕ бюджетыр гъӕцӕ-кӕагъ зӕрӕхъурэм кызырӕугъоигъэхэр апӕ тегушылӕгъэх. АР-м финансхэмкӕ иминистрӕу Долӕ Долӕтбый кызырӕуиуагъэмкӕ, илӕсӕу тызыхъотым имӕзиплӕ бюджетым фӕдӕу кыхъагъэр сомӕ миллиард 1,8-м ехъу, гухӕлӕу ялӕм ипроценти 102,7-рӕ ар мӕху. Арӕу цыт нах мышӕми, хъаӕулахъ зырызхэм ягъӕонкӕ агъӕнӕфагъэр зӕшӕохыгъэ хъурӕп, ахэм зӕу ащыц акцизхэр. Социальнӕ мӕханӕ зилӕ Иофыгъохэр, программӕхэр гъӕцӕкӕлӕгъӕнхэм аналӕ зӕратетыр министрӕм кыхыгъӕщыгъ, лӕжъапкӕм итынкӕ чыфӕ зӕрате-мылӕым кыкӕлигъӕтхыгъ.

Мылӕкум, чыгум алӕзныкӕо-кӕ шӕлӕ хъаӕулахъхэм ягъуоин нах чанӕу пылӕынхӕ, ацӕкӕ муниципальнӕ образованиехэм, хӕбзӕлахъхэмкӕ кӕулыкӕум, нӕмыкӕу лъыплӕхӕхэрм язӕпхыныгъэ джыри нах агъӕпытӕн зӕр-фаер АР-м и Премьер-министрӕ пшӕрылӕ шӕхъаӕу кыгъӕнӕ-фагъ. Федеральнӕ ыкӕи респу-бликӕ бюджетхэм кӕатӕупщырӕ ахъшӕр шӕуагъэ кытӕу ыкӕи зищыкӕлагъэм пӕлугъӕхъгъӕн зӕрӕфаер, ар зымыгъӕцакӕлӕ-хӕрӕм пшӕдӕкӕыж зӕрахы-

щтыри агу кыгъӕкӕыжыгъ.

— Экономикӕм хӕхъоныгъ-хэр ышӕынхэм, социальнӕ Иофы-гъохэр зӕшӕохыгъӕнхэм афӕшӕ шӕхъадж кытефӕрӕр шӕокӕ имыӕу ыгъӕцӕкӕлӕным, ацӕкӕ УФ-м и Президент кыгъӕуцугъэ пшӕрылӕхэр зӕкӕ шӕлӕныгъэм цыпхырыщыгъӕнхэм мӕхъан-шхӕ ил. Щыкӕлагъу, гумӕкыгъоу тилӕхэр тымыушӕфхӕу къӕдгӕ-лӕгъӕонхӕ, нӕужым ахэр зӕрӕз-шӕотхыщтым теусӕн фае, — кыуагъ Къумпӕл Мурат.

Кызырӕугъоигъэхэр зытегу-шылагъӕхэм ащыц хӕбзӕгъу-цугъэм димыштӕу республикӕм шашӕырӕ унӕхэм алӕзныкӕо-кӕ кӕуцурӕ гумӕкыгъохэр дӕгъэ-зыжыгъӕнхэмкӕ шӕлӕгъӕн фае-хэр. Анахъу ар зыфӕгъӕхыгъэр Тӕхъутӕмыкӕое ыкӕи Теуцожъ районхэр арых. Шапхӕхэм ади-мыштӕу Иоф зышӕлӕр псӕолӕшӕ компаниехэм пшӕдӕкӕыжӕу ахъырӕр нах гъӕлӕшыгъӕн зӕр-фаер мыщ дӕжыым АР-м и Правительствӕ и Тхъаматӕу кы-уагъ.

Сабыибӕ зӕрыс унагъохэм псӕупӕ амалӕу ялӕхэр нахъышӕ шӕыгъӕным пӕе ахэм чыгу лӕх-хэр ятыгъӕнхэм, кӕлӕцӕыкӕу лӕ-гъыплӕхэм яшӕын епхыгъэ про-ектхэм яӕкспертизӕ, нӕмыкӕ со-циальнӕ Иофыгъохэм зӕхсӕыгъом хӕлӕжыгъӕхэр атегушылагъэх, унӕшӕо гъӕнӕфагъӕхӕри ашӕы-гъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Тхъакӕушцынӕ Аслъан афӕгушӕуагъ

Адыгэ Республикӕм и Лъы-шӕхъу Тхъакӕушцынӕ Аслъан зӕфӕшӕыгъӕ акционер обществӕу «АиФ» зыфилорӕм и Президен-тӕу ыкӕи иредактор шӕхъаӕу Николай Зятъковым фигъӕхы-гъэ шӕуфӕс телеграммӕм мыр-уцтӕу кыщӕло:

«Лъытэныгъэ зыфӕсшӕырӕ Николай Иван ыкӕор!

Ори гъӕзетӕу «Аргументы и факты» зыфилорӕм цылӕжӕ-рӕ псӕтӕуми сышӕуфӕгушӕло шӕуигъӕзет кызыдӕкӕырӕр илӕс 35-рӕ зӕрӕхъугъэм фӕшӕ!

Илъӕсыбӕмӕ кӕаӕлоу! Ипӕлӕ-сӕныгъэ ин хӕлӕу шӕуигъӕзет нӕбгырӕ миллион пчъагъӕ хӕ-гъӕгумрӕ дунамрӕ ащыхъурӕ анах зигъо Иофыгъохэм ыкӕи хъугъэ-шӕлагъӕхэм ацӕгъӕгъуазӕ, обществӕм ищӕлӕныгъэ илӕ-ныкӕо зӕфӕшӕхъафхэр гъӕшӕ-гъонӕу ыкӕи игъом кӕгъӕлӕ-гъох, узыцызӕнӕкӕокӕун илӕ-кӕыцт тхыгъаӕб кыхъеуты.

Гъӕзетым игуадзӕу «АиФ-Адыгея» зыфилорӕ республикӕм кыщыдӕкӕырӕм илофышлӕхми осӕ дӕгъу афӕшӕыгъӕныр кӕалӕ-

Бюджетым ифедӕхэм ахӕхъуагъ

Адыгэ Республикӕм ибюдже-тӕу кыхъащт илӕсым тельыта-гъэр зӕхагъуо ыкӕи ар Къӕра-лыгъо Советым — Хасэм ыухъ-сы зыхъукӕ сыдигъокӕи фӕд-хэмкӕ кӕкӕуапӕхӕмрӕ хъардж-хэм апӕлуагъӕхъащтымрӕ зӕтемы-фӕжхӕу, кӕкӕуапӕхэм милли-онишӕ пчъагъӕ кӕащыкӕу бюд-жетыр аштӕ. Арӕу цытми, ты-гъуасӕ, жьоныгъуакӕм и 7-м, финансхэмкӕ Министрествӕм блӕкыгъэ илӕсым ибюджет зӕрагъӕцӕкӕжыгъӕм ехъылӕ-гъӕ общественнӕ едӕлӕнӕу зӕхи-цӕгъагъэм министрӕу Долӕ До-лӕтбый кызырӕуиуагъэмкӕ, 2012-рӕ илӕсым ибюджет фе-дӕу кыхъагъӕхэр агъӕнафӕ-щтыгъэм сомӕ миллиони 190-м ехъукӕ нахъыбӕу агъӕцӕкӕ-жыгъ. Ац нафӕ къӕшы, мы-бӕшхоми, илӕс кӕс чыплӕм фӕдӕу кышӕахыжыкӕрӕм зӕр-хахъорӕр. Бюджетым кӕкӕлопӕ шӕхъаӕу илӕхэм ягугъу кы-шыз министрӕм зӕрӕхыгъуӕн-фыкыгъэмкӕ, нахъыпӕм лӕжъа-пкӕм техъорӕ хӕбзӕлахъыр анах кӕӕлопӕ шӕхъаӕу цыгыгъӕм ыкӕи ар процент 50-м нӕсӕу илӕсхэр кыхъӕкӕыщтыгъӕм, джы акцизхэм зӕкӕми анахы-бӕу кӕаты.

Зыцӕлӕ кӕтӕогъӕ Иофхъабзӕм хӕлӕжыгъӕх Адыгэ Республикӕм и Парламент и Тхъаматӕу Влади-мир Нарожнӕр, Премьер-ми-нистрӕу Къумпӕл Мурат, Парламентым идепутатхэр, мини-

стрӕхэр, республикӕ кӕулыкӕу зӕфӕшӕхъафхэм, муниципальнӕ образованиехэм, общественнӕ организациехэм ялыкӕохэр. Иоф-хъабзӕр гушылапӕкӕ кызылӕуи-хыгъ, зӕрицагъ Премьер-мини-стрӕм. Ац кызырӕуиуагъэмкӕ, ыпӕкӕи зӕрӕщытыгъӕм фӕдӕу, блӕкыгъэ илӕс бюджетыр со-циальнӕ Иофыгъохэр зӕшӕохы-гъӕнхэм нах тегъӕпсыхъгъагъ, медицинӕм, гъӕсӕныгъӕм, нӕ-мыкӕхэм мылӕкур нахъыбӕу ательытӕгъагъ. Бюджетым икӕ-кӕуапӕхӕр гъӕпытӕгъӕнхэм, зы-тельытӕгъӕ Иофыгъохэм мылӕкур икӕу фӕдизӕу апӕлугъӕхъгъӕным, цыфхэм ящӕлӕкӕ амалхэм зы-кӕягъӕлӕтыгъӕным аналӕ тыра-гъӕтыгъ. А зӕпсӕтӕм ишӕуагъӕкӕ бюджетым икӕкӕуапӕхэм кӕах-кыгъӕм кырагъӕхъун алӕжыгъ.

Илӕсым ялофшӕн щыкӕлагъу фӕхъугъӕхэм министрӕр кӕащы-уцугъ. Хигъӕунӕфыкыгъ федеральнӕ гупчӕм кыкыгъӕ шӕлӕкӕу нахъыбӕу ацӕлӕхъахъан зӕрамылӕжыкыгъагъэр. Шыпкӕ, ацӕкӕ чыплӕ хабзӕр гъӕмыс-гъуае, сыда пӕомӕ кӕсӕцӕу ахъ-щӕр кызырӕсыгъӕм, тендерхэр зӕхӕпцӕнхъшӕ, Иофшӕнхэр зыгъӕцӕкӕшӕтхэм ар атебгощӕн ыкӕи мылӕкур алӕ кырагъӕхъан амылӕкӕлӕнӕу бгъӕпсыным фӕшӕ палӕыр алӕкӕли, гушылӕм пӕе, Урысые Федерацием и Мин-регион сомӕ миллион 85-рӕ фызӕкӕлагъӕкӕожыным фаеу хъу-гъагъӕ. Ар зытехъухъагъэр а ми-

жыыгъӕу цыт. Ахэм Иофӕу зы-фӕгъӕзагъӕхэм хӕшӕыкӕ икӕу зӕрӕфырӕлӕм ыкӕи игъом мате-риалхэр кызырӕагъӕхъазырхӕрӕм яшӕуагъӕкӕ республикӕм ижур-налистикӕ ихӕхъоныгъӕ, Адыге-им игугъу дахӕу ашӕыным яла-хышӕу хашӕыхъ.

Лъытэныгъэ зыфӕсшӕырӕ Ни-колай Иван ыкӕор, сыгу кызы-дӕлӕу зӕкӕми сышӕуфӕлӕло псауныгъӕ пытӕ, насын, цылӕ-кӕшӕу шӕуилӕнӕу, ти Хӕгъӕгуш-хоу Урысые Федерацием фӕдӕ кыфӕзыхыщт Иоф псӕтӕуми творческӕ гъӕхъӕгъаӕлӕхэр ащышӕушӕынхуэ!

Адыгэ Республикӕм
и Лъышхъуэ
ТХЪАКӕУЩЫНӕ Аслъан»

нистерствӕм ипашӕхэр зӕбла-хъуи, тхылӕу агъӕхъазыры-гъагъӕхэр ыкӕи кызырӕагъӕзгъы-гъӕхэр зытӕо-зыщӕ клӕшыкӕы-жыынхӕ фаеу зӕрӕхъугъагъэр ары. Джы а мылӕкур икӕлӕкӕу республикӕм кыратыжыгъ, мы илӕсым алӕ кырагъӕхъащт.

Министрӕр кызыгъушӕылӕм кылоагъӕхӕмрӕ пчъагъӕу ыгъ-федагъӕхӕмрӕ нафӕ кӕашыгъ блӕкыгъӕ илӕсым тельытӕгъӕ республикӕ бюджетыр мыдӕу зӕрагъӕцӕкӕжыгъӕр, чыплӕм мылӕкоу кышӕахыжыгъӕм хӕпшыкӕу зӕрагъӕхъуагъэр, джащ фӕдӕу федеральнӕ гупчӕ-ми нахъыбӕу республикӕм лӕпылӕгу кызырӕритыгъагъэр.

Зӕхсӕыгъом икӕлӕухым Пре-мьер-министрӕу Къумпӕл Му-рат кыуагъ республикӕ бюджет-ыр зы нӕбгырӕ ылӕ илӕу зӕр-щымыгыр, ар зӕлугъӕкӕгъӕным ыкӕи анах Иофыгъо шӕхъаӕхэм атегощӕгъӕным общественност-ри зӕрӕхӕлажӕрӕр. Арышӕ, ар гъӕцӕкӕжыгъӕ зӕрӕхъугъӕри цыфхэм алъыгъӕлӕсыгъӕн фае. Джащ фӕдӕу республикӕ бюдже-тым икӕкӕуапӕхэм хӕхъоныгъӕ ягъӕшӕыгъӕныр псӕтӕуми ялӕы-тыгъӕшӕ, хӕт щыщи ишӕуагъӕ кыгъӕкӕон, республикӕм ищӕ-лакӕ зыкӕгъӕлӕтыгъӕным хӕлӕ-жӕн фае. Джащыгъур ары шы-лӕкӕ амалым зӕхъокӕыныгъуу фӕ-хъухӕрӕр нах зӕхӕтшӕнхӕ зыт-лӕжыкыщтыр.

СӕХЪУТӕ Нурбый.

Мӕфиплӕыкӕ рагъӕжыщт

Тигъӕзет кызырӕрхиутыгъу, Дунӕ фестивалӕу «Адыгеим ижӕогъожынехэр» зыфилорӕр тиресубли-кӕ щыкӕощт. Мы чыплӕм кыщысӕомӕ сшӕогъу фес-тивалым ипрограммӕ зӕхъокӕыныгъӕхэр зӕрӕфӕхъу-гъӕхэр. Гушылӕм пӕе, республикӕм щыцӕу ац хӕла-жӕхӕрӕм жьоныгъуакӕм и 14-м ычыплӕкӕ нах пӕ-сӕу, и 12-м ядӕлӕуцыхъ, яплӕыцыхъ, анах дӕгъухэр кыыхахыцыхъ. Иофхъабзӕр искусствӕхэм яресубли-кӕ колледжӕу Тхъабысымӕ Умарӕ ыцӕ зыхъырӕм сы-хъатыр 10-м кыщӕгъӕжыгъӕу щыкӕощт.

— Шӕхъадж зыфӕгъӕзӕгъӕ лӕзныкӕомкӕ шӕлагъӕу шылӕм, джыри аналӕ зытырагъӕтын фае-хэм щатегушылагъӕх зӕхӕщӕкӕо комитетым изӕхсӕыгъоу шыла-гъӕм.

Ац хӕлӕжыгъӕх зӕхӕщӕкӕо комитетым итхъаматӕу, культу-рӕмкӕи министрӕм игуадзӕу Шӕуапӕцӕкӕо Аминӕт, лӕпкӕ культурӕмкӕи республикӕ Гупчӕм ипашӕу, зӕхӕщӕкӕо комитетым итхъаматӕ игуадзӕу Къулӕ Амӕр-бый, ансамблӕу «Налмӕсым» иконцерт кӕгъӕлӕгъуапӕ ипа-

щӕу Бӕстӕ Азӕмат, хӕгъӕу кӕоцӕ Иофхэмкӕи Министерствӕм обще-ственнӕ щынӕгъӕончӕнымкӕи иотдел ипашӕу Андрей Федосе-евыр ыкӕи нӕмыкӕхэр.

Шӕуапӕцӕкӕо Аминӕт кы-уагъ хъаӕлӕхэм щыкӕлагъӕ имы-лӕу апӕгъокыгъӕнымкӕи ыкӕи ма-фӕ кӕс гъӕшӕлӕгъӕонӕу кӕонымкӕи зӕхӕщӕкӕо комитетым хӕт пӕпчъ тефӕрӕр ышӕн зӕрӕфаер.

Фестивалым исценариес зы-тыхъгъу, РСФСР-м культурӕмкӕи изаслуженнӕ Иофышӕу, АР-м искусствӕхэмкӕи изаслуженнӕ

Иофышӕшхоу Къулӕ Амӕрбый кыыхигъӕщыгъ:

— Сабыеу тиресубликӕ кӕӕлошӕтхэм тызӕрапӕгъокырӕр ары кызырӕрӕтӕплӕыщтхэр, алӕ-гъурӕр ары адыгӕ чыгур агу кызыринӕжыкыщтыр, арышӕ, тфӕлӕжыкыщтыр тшӕшт.

Экскурсиехэр зыщыкӕлошӕтхӕ Лӕпкӕ музейм ипашӕу Джыгу-нӕ Фатимӕ, кӕлӕцӕыкӕлӕхэм ящӕ-нӕгъончъагъӕ фӕгъӕзагъуу Анд-рей Федосеевыр шӕлӕгъӕн фаехэм кӕагъегушылагъэх.

Программӕм кызырӕдилыгъ-тӕу, жьоныгъуакӕм и 15-м хъаӕлӕхэм адыгӕ джӕгу афа-шыщт, фестивалым хӕлажӕхӕ-рӕр псыкӕфӕхӕу Рыфабгъо ащӕщтых, тикъушӕхъхӕр, ти-чыплӕ дахӕхэр арагъӕлӕгъу-щтых, Лӕпкӕ музейм ыкӕи нӕ-мыкӕ чыплӕхэм ащӕлӕщтых. Жьоныгъуакӕм и 17-м хъаӕлӕ-хэр гъогу техъажыщтых.

СИХЪУ Гошнагъу.

ЕкIолIакIэу къягъотырэм

Тхылыр шIэныгъэм иIункIыбзэу тэлъытэ. Адыгэ республикэ тхылъ тедзэпIэм идиректорэу Къуикъо Шыхъамбий IэнатIэу зыIу-тыр кыди-лътэзэ, лъэпкэ шIэ-жымрэ литературэм ихэ-хъоныгъэхэм-рэ язэпхы-

ныгъэхэм мэхъэнэ ин аритыгъ. МэфэкIыр щыIэныгъэм зэрэщыщыр кыIуатэзэ, уахътэр сыдигъуи бгъэлъэпIэн фаеу ылъытагъ.

ЗэхъокIыныгъэм шIуагъэ кыыхахы

— Илъэс 85-рэ тиофшIапIэ непэ зэрэхъурэр Адыгэ хэкум пашэу иIагъэхэм къашежъагъ. Адыгэ тхылъ тедзэпIэ зэхашэ-нэу, адыгабзэкIэ тхыгъэ тхылъ-хэр кыдагъэкIынкъу 1928-рэ илъэсым унашэ хэку исполком-ым ыштэгъагъ, — къеIуатэ Къуикъо Шыхъамбий. — Егъэ-джэн тхылъхэр, литературэм хэуаныгъэу ышIыхэрэр цыф-хэм алыагъэIэсыщыгъэх. Жур-налистхэм къатхыхэрэри нэры-лэгъу IэпыIэгъухэри нэужым кыдагъэкIынкъу аублэгъагъ.

— Илъэс 85-м кыкIоцI тхылъ пчъагъэу кыыхэ-шъуутыгъэр къэщъулы-тэжъэу уахътэ кыыхэ-кIыба?

— Къэтэлъытэх, зэфэхьы-сыжъхэри тэшIых. Миллиони-блым нахьыб тхылъэу кыдэдгъэ-кIыгъэр. Лъэшэу тафэраз апэрэ тхъаматэхэу тиофшIапIэ иIагъэ-хэм. КIэрэщэ Тембот, ХьэтIэнэ Абдул, ЦуукI Налбий, Кошбэе Пщымаф, фэшъафхэм ацIэ къесло сшIоигъу.

— Ылъэ теуцорэм хэхьо-ныгъэхэр ышIыхэу шэн-хабзэ зыфэхъугъэхэм шъуащыщба?

— Ар упчIэ дэгъу. Пашэу ти-Iагъэхэм яшIуагъэкIэ тхылъ тедзэпIэм иIофшIэн зыпкэ иуцагъ. Тигъэхъагъэхэр ахэр арых зэт-пыххэрэр.

— Шыхъамбий, утхъа-усыхэныр уикIэсахэп, ар дэгъоу сэшIэ. Арэу щыт-ми, непэрэ щыIакIэм укыитегушIыIэ зыхъукIэ, мэфэкIым емыпхыгъэ кIыныгъомэ шъуало-кIэба?

— Къин умылэгъоу Iоф зэрэпшIэщтыр кызыгурыIорэп. Непэ хэкIыпIэ къэзыгъотын зымылгъэкIыхэрэр щыIэх. Джырэ уахътэ тхакIом тхылъ кыди-гъэкIэу, ащ пае ахъщэ ратэу Урысыем шъолъырыбэ иIэн.

— Щысэ кытфахыба.

— Темыр Кавказым иреспубликэхэм фэгъэкIотэнхэр афа-шIыгъэх. Лъэпкэ литературэм пIуныгъэу иIэр кыдалыгътэ. Урысыем ишъолъырхэм ащ фэдэ амалхэр яIэхэп. Лъэшэу тафэраз тиреспубликэ и Лышъхъэу

ТхакIушынэ Аслъан, Прави-тельствэм икIулыкIушIэхэу Iэ-пыIэгъу кытфэхъухэрэм.

— Ахъщэр къэжъотыгъо-шIоп, ар кыдгурэIо. ХэкIыпIэмэ шъуалъэхъу. ТхакIоу тилэхэм гумэ-кIыгъоу ахэщъулыагъо-рэр кытапIомэ тиго-пэщт.

— Зэгъэпшэнхэр зытшIыхэ-кIэ, тхэкIо ныбжыкIэхэу тилэр зэрэмакIэр къэлъагъо. «Адыгэ макъэм» иредаторэу шъхъаIэу Дэрбэ Тимур ары анахьыкIэу кытфатхэрэр. Охътэ кIыным ыуфагъэхэу, лъымыгъэкIотатгъэ-хэу тиныбжыкIэмэ къахэкIы-гъэр тхэкIо 20 — 25-рэ мэхъу.

— Краснодар краим Адыгеир кызыыхэкIы-жым тедзэпIэм иIофхэм зэхъокIыныгъабэ афэ-хъугъа?

— 1964-рэ илъэсым Москва унашэу щашти, хэку тхылъ тедзэпIэхэм шIуагъэу кыатырэр макIэу алыты, Краснодар краим итхылъ тедзэпIэ тыхагъэ-хъажыгъагъ. Республикэ ты-зэхъум краим тыкыхэкIы-жыгъ. Краим тыхэтыфэ уры-сыбзэкIэ тхылъ кыдэдгъэкIы-нэу фитыныгъэ кытатыщты-гъэп. Непэ тхылъэу кыхэтыу-тыщтымкIэ зэхъокIыныгъэшIухэр тилэх.

— Фитыныгъэм дакIоу пшъэрылхэри шъуилэх. Анахъ шъхъаIэу плътэ-рэр кытаIоба?

— Тхылъ пчъагъэу кыдэд-гъэкIырэм хэмыкIэу, кытфэтхэ-рэ ныбжыкIэхэм ахахъоу, тхы-лым еджэхэрэм япчъагъэ зы-кылIэтэу Iоф тшIэнэу тыфай. ТедзэпIэмрэ тхылъ еджапIэмрэ зэрэзэпхыгъэхэри сигуапэу хэсэгъэунэфыкIы. Илъэси 2 — 3 къэс кIэу кыдэдгъэкIыгъэхэр тхылъ еджапIэхэм пкIэ хэмы-лгъэу ятэты. ТимэфэкI ехъулIэу зэкIэми сафэгъушIо, псауныгъэ пытэ яIэнэу, ягъухэлъышIухэр къадэхъунхэу сафэлъаIо.

— Шъуигухэлхэр шъори Тхьэм кыжъудегъэхъух.

— Тхъауегъэпэсу.

Сурэтым итыр: Къуикъо Шы-хъамбий.

— Iэпэрытхэу кытIэкIахъэ-хэрэми тидиректорэу Къуикъо Шыхъамбийрэ сэрэрэ тяджэ, — къеIуатэ Чэнышхэ Молидхъан. — Ащ ыуж тызэхэгъушIэжы. Къыхэтыутын тлэкIышIт тхы-гъэхэр кыхэтэхых.

— УзэхэгъушIэжыныр дэгъу, ау тхакIо пэпчэ екIолIэкIэ шъхъаф твор-чествэм фешIы. Еплъы-кIэ тэрэз кыхэщъухы-ным пае шъуэзэнэкъо-къоу, зэдежъугъэштэ-ныр кышъохылыэкIэу мэхъуба?

— Редакцием совет иI. Зэфэ-хысыжъхэр ащ щытшIыхэзэ, джэуапхэр къэтэгъотых. ЗэкIэми яеплъыкIэхэр зэфэдэ мыхъухэми, гушшэс нахъ тэрэзым тыккъекIоу сэлъытэ.

— Кыхэщъуутыщт тхылъхэр планым те-лътатгъэхэу зэрэщъу-ухэсхэрэр кыхэжъэ-щыба.

— IэпэрытхыкIэм татэгъушIэ, тызэупчIыжы, еIанэ планыр зэхэтэгъуцо. Редакторэу Iоф дэ-зышIэщтым, сурэтышIым тхы-лыр ятэтышъ, кыхауыным фагъэхъабыры.

Уахэдэныр кIыныба?

— Цыфым итхыгъэ кы-зышъуфыхькIэ кыха-утынэу мэругъэ.

— Сыд фэдиз кытфахы-гъэми, нахьышIур кыхэтуыты. Пчъагъэр идгъэкIуным пае тхы-лыр кыдэдгъэкIырэп. Анахъэу тынаIэ зытетызэрэр тиадыгэ

Республикэ тхылъ те-дзэпIэм иредатор шъхъаIэу Чэнышхэ Мо-лидхъан тхакIохэм Iофэу адашлэрэр щы-Iэныгъэм епхыгъэу зэ-рагъэпсырэм кытегу-щылэзэ, ящыкIэгъэ зэхъокIыныгъэхэм къапкырыкIырэ гу-пшысэхэм тащигъэгъо-загъ. УпчIэу кыIэты-гъэхэр «сытхакIу» зыло-рэмэ ямызакъоу, къэлэмыпэр зыгъэчанын фаехэми афэгъэхьыгъэх.

тхакIохэр арых. Кызыхъугъэ ма-фэхэр, яюбилейхэр кыдэтэлъы-тэх. Агу кыдэтщэным, кIэу атхыгъэр цыфхэм алыгъдгъэ-Iэсыным тыпылъ.

— Iэпэрытхэу шъуилэр бэми, уахэдэныр сыда къэзыгъэхылырэр? ГумэкIыгъо кызыдахъа?

— ТимэфэкI тыфакIоми, гукъаоу тилэр къэтIоныр нахьы-шIу. НыбжыкIэу кытфакIорэр макIэ. «Зыгорэм ыцIэ къеслонэу щылэп» сIуагъэми, сыхэукъо-щтэп. Шыпккъэ, урысыбзэкIэ тхэхэрэр тилэх, ау адыгабзэкIэ кытфатхэрэр кыослонэу сшIэ-рэп. Илъэс 40 — 50 зыныбж-хэр арых титхэкIо ныбжыкIэхэу тлътэхэрэр.

— ТхакIор зыпкэ иуцо-ным пае уахътэ ищы-кIагъ.

— Ари кыдэтэлъытэшъ, ты-зыгъэгъушIони тэлэгъу. Жур-налэу «Зэкъошныгъэм», гъэзе-тэу «Адыгэ макъэм», студентхэм кыдагъэкIырэ журналхэм тя-

джэшъ, тхэрэ ныбжыкIэхэм тагъэгъушхо. Ауужырэ илъэсхэм адыгабзэм изэгъэшIэн тирес-публикэ мэхъанэу шыратырэм зыкызыерIэтыгъэм шIуагъэ къехьы.

— Тхылъ кыдэбгъэкIы-ныр къэзыгъэкIынырэр гъэзетеджэхэм ятIо тшIоигъу.

— Шъхъафэу ащ утегушIыIэ-ныр нахъ тэрэз. КIэкIэу непэ кыхэзгъэщынэу сызыфаер ныб-жыкIэмэ атхырэр зэхаугъое-нышъ, литературэм ишапхъэмэ адиттэу кыдагъэкIыным пае илъэси 2 — 3 зэрыщыкIагъэр. Хъау. Тэрэзэу къэсIуагъэп — илъэси 5 е нахьыбэ тешIэмэ, непэ атхырэм Iоф дашIэжы-нышъ, кыхауыным фагъэхъа-зырын алыэкIышIт.

— КызэрэпIорэмкIэ, гугъэр чIэмынэу утхэн фае.

— Гугъэ зимыIэм, ишъып-къэу Iоф зыдзэмышIэжырым бэ кыдэхъоу сфэлэщтэп.

КЪЫЗЫЗЭУАХЫГЪЭР ИЛЪЭС 85-рэ ХЪУГЪЭ

ЗЫКЪЕГЪЭШЪЫПКЪЭЖЪЫ

ПсынэкIэчъым
илъагъохэр

— Илъэси 10 — 20 зыте-шIэклэ адыгэ литературэр зыфэдэн ылъэ-кIышттым непэ уегупшысэба?

Молидхъанэ джэуапыр къымыгъыжыгъэ ышъхъэ нахъ къы-лэти, къэщхыщIыгъ. Iэпэрытхы-хэр бэ хъухъу зыдэлъ шкафым ыльэныкIэ пльагъэ. Хэщэты-кIыгъ.

— Сыд фэди IофыкIэ къызы-хэмыхъкIэ, лъыкIуатэрэп, зи-ушъомбгъурэп. Литературэм цIыфыкIэхэр къыхэхъанхэ фае. Непэ ныбжыкIэхэр зэрэгупшысэхэр, яшылакIэ, япсэукIэ, ду-наим еплъыкIэу фырылэр къа-гъэлыагъоу атхыштхэр яджэшт-хэмкIи нахъ гъэшIэгъон хъуштэу сэлъытэ.

— Литературэм ижанрэ-хэр зыпштэхэкIэ анахъэу къахэбгъэщырэр къы-тэпIуагъэгъоп.

— Прозэр, поэзиер къыта-

хыллэх. Пьесэхэр, нэмыкIхъу нахъ тищыкIагъэхэр тшIомакIэх. Америкэм къышагъэлъэгъорэ фильмхэм яхыщырхъу роман-хэр, повестхэр къытфахыхъу рагъэжыагъ — ахэр урысыбзэкIэ тхыгъэх...

— МэфэкIым ехъулэу гъэзетеджэмэ къапIо пшIоигъор тшIогъэ-шIэгъон.

— ТиIофшIапIэ Iутхэм яза-къоп зимэфэкIыр. ЗэкIэ тхыгъыр зикIасэхэм ямэфэкIэу сэлъытэ. Интернетым, нэмыкIхэм къа-мыгъэщынэхъу тхыгъэхэм яджэ-хэрэм, тхыгъыр зышагъэлъэ-пIэрэ унагъохэм гъэзетымкIи сафэгъушIо сшIоигъу. Анахъэу къыхэзгъэщыхэрэр къытфатхэ-хъу зитхылыхэр къыдэдгъэкIы-хэрэр арых. Псауныгъэ пытэ ялэу шылэнхъу, ягъуэлъышIухэр къадэхъунхъу сафэлъаIо.

Зэфэхысыжъ
кIэкI

Тызытегушылагъэр макIэп. Чэнышхэ Молидхъан къызэрэ-

хигъэщыгъэу, Пэнэшъу Сэфэр, Бэгъ Нурбий, Евгений Саловым, Къуекъо Налбий, Къуикъо Шы-хъамбий яубилейхэм афэгъэ-хыгъэ тхылыхэр къыдагъэкIы-щтых. МэщбэшIэ Исхъакъ ыт-хыгъэхэр зэхэугъоагъэхъу том 16 хъухъу къыхаутынхъу мыгъэ ауб-лэ. ШэкIо Абрек, Нэхэе Симэ, фэшъхъафхэм атхыгъэхэри къы-хаутыщтых. Цуекъо Юныс итвор-чествэ ехыллагъэхэри цIыфмэ алыагъэлэсых. Аужырэ илгъэхэм Къат Теуцожь, Хъурмэ Хъусе-нэ, нэмыкIхэм ятхылыхэр къы-хаутыгъэх.

ТхэкIо чъэпхыгъэхэм нахы-бэрэмкIэ атхырэр тарихъым ехыллагъ. Тэрэз. Уитарихъ умы-шIэу неушрэ уахътэр зыфэдэшт-ыр къэшIэгъуае. Непэрэ мафэм щыхъурэр къэзыхырэ макIэ. Экономикэм, зэхъокIыныгъэу хэгъэгум шыкIохэрэм яхыллэ-гъэ тхыгъэхэр тхылыгъэ тедзапIэм ишыкIагъэх.

Сурэтым итыр: Чэнышхэ Мо-лидхъан.

ЗэгурэIохэшъ, яIоф кIэкIы

ШушIагъэу цIыфым илэр лъэгъугъаеу бэрэ къы-хэкIы. Тхылыгъэ тедзапIэм Iоф шызышIэрэмэ пшъэ-рылэу агъэцакIэрэр зэфэмыдаломи, нэбгырэ пэпчъ зыфэлажырэ зы: къыдагъэкIырэ тхылым кIэхуы-шIу фэшIыгъэныр ары.

Тхылыгъэ тедзапIэм идиректорэу Къуикъо Шыхъамбийрэ редак-тор шъхъаIэу Чэнышхэ Молид-хъанрэ зэралытэрэмкIэ, тхы-лгъэу къыдагъэкIыштым Iоф дэ-зышIэхэрэр шIыкIэшIухэм алъэ-хъух. Опыт пэрыгъыр къызыфа-гъэфедэзэ, зыкъэзыгъэшыпкъэ-жырэ амалхъу ежъхэм алэкIэлъ-хэр шылэныгъэм шыпхырашых.

Пэнэшъу Хъамзэт, Шъхэлэхъо Нурыет, Шагудж Айшэ, Шъхъап-лъэкъо Светлан, ЖакIэмыкIо Светлан, Аджырэ Май — ахэр редакторых, авторхэм апэбла-гъэхъу Iоф ашIэ, тедзапIэм из-пхыныгъэхэр агъэпытэх.

Гъэзетым иредакции фэдэу корректорхэр ялэх. Хэт сыд къы-тхыгъэу къыхаутынм фагъэ-хъазыры зыхъукIэ «нэ чанхэр» тедзапIэм ишыкIагъэх. ЕплъыкIэ къызэрыкIом «IэкIэкIырэр» кор-ректором елгъэгъу, упчIэхэр кве-тых. Шъхъэфыжъ Сафыетрэ Цуа-мыкIо Марзетрэ аш фэгъэза-гъэх. Бухгалтер шъхъаIэу Хъа-титэ Марыет, экономикэм пылъ Альфия Исхакова, тедзапIэм итхылыхэр зыгъэзекIорэ Бэшырэ Юлэ, техникэмкIэ редакторэу ЧыпэкIо Марзыет, сурэтышI-редакторэу Наталья Федотовам, компьютерым Iоф дэзышIэхъу

Хымыщ Марзыет, Татьяна Ко-сяк, Надежда Зинченкэм пшъэ-рылгъэ хэыгъэхэр ялэх. Япшъэ-рылхэр хырахишъэм фэдэу зэрэзэпхыгъэхэр къыдалыгътэзэ, дунаим къытехъухэрэ сабыим тхылыгъэкIэр рагъапшэ.

ЦIыфхэр еджэнхэм, гупшысэ хахыным пае тхылыгъыр къыдагъэ-кIы, пэз къылапгъакIэу алъытэ.

Водителэу ЦуамыкIо Арсен сыхъатым диштэу мзекIо. Iоф-шIэныр зэхэзыщэрэмэ ашыщэу тэлъытэ.

КъыдагъэкIырэ тхылым нэб-гырэ пэпчъ илахъэу хильхэрэр пльэгъуныр къынылоу зыгорэхэм къашэхъуми, зэгурьIоныгъэм имэхъанэ гукIэ къекIужых, тед-запIэм «тхъауегъэпсэу» зыще-пIон фэе уахътэри къэлыагъо.

ТедзапIэм илофышIэхэр зы-купэу сурэтхэм арышъо-лъагъох.

Адыгэ макь

ТХАКИОМРЭ ТЕДЗАПИМРЭ

Лытэныгъэр
егъэжъэпIэшIум ыльапс

Уахътэу, гупшысэу тхылым тебгъэкIуадэрэр къы-зэрэпльытэщтыр зыми ымыгъэунэфыгъэу къытцэ-хъу. Арэу щытми, яеплъыкIэхэр зэдгъашIэ тшIо-гъоу тхакIомэ гуцылэгъу тафэхъугъ. Адыгэ Республикэм итхакIохэм я Союз итхъаматэу, СССР-м, Урысыем, Адыгеим я Къэралыгъо тынхэр къызыфагъэшоагъэхъу МэщбэшIэ Исхъакъ изэфэ-хысыжъхэм къащыхигъэщыгъэм блэкIыгъэ уахътэм-рэ неушырэ мафэмрэ зэрэпхых.

— Ашугъу Теуцожь Цыгъо, лъэпкъ литературэм лъапсэ фэ-зышIыгъэ КIэрэщэ Тембот къа-щэбгъэжъэнышъ, титхакIохэм щытхъоу афэпIон пльэкIыштыр бэ. Анахъэу уналэ зытебдзэн фаер хэгъэгъоу узыщыпсэурэм сыд фэди зэхъокIыныгъэ фэхъугъэ-ми, тхакIом цIэу илэр къыгъэ-шыпкъэжъын зэрэфаер ары, — еIо МэщбэшIэ Исхъакъ.

Ары. ТхакIо хъунэу фаер ма-кIэп, ау тхэкIо шыпкъэ хъурэр бэп. ТхакIор общественнэ шы-лакIэм чанэу хэлэжъэн фаеу МэщбэшIэ Исхъакъ елгытэ. ЦIыфмэ зрахагъым, Iоф зэри-шIэрэм яшIуагъэкIэ темэ гъэ-шIэгъонхэр къегъотых, итхылы-хэр бэрэ шамыгъэлгъэхъу тедза-пIэм къышыдагъэкIых.

***

— Адыгеим итхакIохэм щытхъуцIэхэр къафаусых, ятхылыгъэмкIэ IэкIыб хэгъэгъухэм ащыпсэухэрэм алгъэлэсых, — еIо Пэнэшъу Сэфэр. — «Шъоу ды-джыр» зысэтхым къыхамыутэу илъэси 10 тедзапIэм зэрэчIэлъы-гъэр къэсэшIэжы. Ар уахътэм епхыгъагъ. Непэ зыми сыгу хи-гъэкIэу слыгътэрэп. Къуикъо Шыхъамбий, аш илофшIэгъухэм тагурэIо. Лытэныгъэу къытфа-шырэм ишIуагъэкIэ тхылыгъэкIэ-хэм тягупшысэ.

***

— ШIэныгъэу адыгэ лъэп-къым илэр тхылыгъэ тедзапIэм къы-чIэкIэу сэлъытэ, — игупшысэ-хэм ташегъэгъуазэ Хъунэгъо Саи-дэ. — ГъэзетымкIи «тхъашъуе-гъэпсэу» ясложы сшIоигъу ЖакIэмыкIо Светланэ, нэмыкI-хъу куоу литературэм гукIэ хэ-хъанхэ зылыгъэкIыхэрэм. Адыга-гъэу къыддызрахъэрэм тегъэгъу-шIо. КIочIакIэ къытэзытырэмэ ашыщ къыдагъэкIырэ тхылыгъэм ятеплъи, ягъэпсыкIи зэрэдахъэр. Тхылыгъыр зыгорэхэм шIухафтын афэпшыштытми, нэмыкI тедзапIэ-хэм къащыдэкIыгъэ тхылыгъэм титхыгъэхэр агодгъэуцонхэ тэлъэкIы.

***

Тын лъапIэ пшIыштытми, тыдэ къышыдагъэкIыгъэ тхылыгъэм

ядэхагъэкIэ агобгъэуцонхэ зэрэ-пльэкIыхэрэм ГъукIэлI Нурбийи къытегушылагъ. Лъэпкъым ишы-лэныгъэ, ишэн-хабзэхэр адыгэ литературэм къылауатэх.

— Тхылыгъэ тедзапIэр тикультур, тимүзей, титарихъ, тиеджапI, — еIо Н. ГъукIэлIым. — Тхъэм бэ-гъашIэ ешIых тедзапIэм илофы-шIэхэр. Лъэпкъыбэ зыщыпсэу-рэ тиреспубликэ рэхъатныгъэ илгъыным тедзапIэм илахышхо хешIыхъэ.

Къуикъо Шыхъамбий, Чэ-нышхэ Молидхъан, Пэнэшъу Хъамзэт, пенсием кIогъэ Хъут Казбек, нэмыкIхэм Н. ГъукIэ-лIыр, С. Пэнэшъур, С. Хъунагор къащытхыгъэх.

— Шыхъамбий зэхэщэкIо дэ-гъу, Iоф дэшIэгъошIу, — къы-таIуагъ титхэкIо цIэрыIохэм ямызакъоу, литературэм пытэу хъуцэ зышIоигъо ныбжыкIэхэм.

***

— Илъэс 30-м къехъугъэу ситхылыгъэр Мыекъуапэ къышы-хаутых, — къылауатэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иредактор шъхъаIэ игуадзэу, тхакIоу Хъур-мэ Хъусен. — ТедзапIэм сыфэ-раз. Iэпэрытхыр ястыгъэу упчIэ горэ къэуцумэ, псынклэу сагу-рэлэ. Ясэнахъат хэшIыкI фырыI, япшъэрылхэм гукIэ екIоллакIэ къафагъоты. Птхыгъэм Iоф дэп-шIэгъын, уахътэм диштэу зэхъокIыныгъэхэр фэпшылхэ фаеу чIыпIэ уифэмэ, узэхашы-кIы. Директорэу Къуикъо Шы-хъамбий бэшIагъэу синэIуас, сыфэраз. ТхылыгъэкIэу стхырэм къыкIэупчIэ, къыхихыгъэ сэнэ-хъатым фэшIыпкъ. Джащ фэдэу гуфэбэныгъэ хэлъэу ацIэ къесIо сшIоигъу нахыбэрэ сэ сызэо-лэнхъу хъухэрэм. Ахэр тхылыгъэ тедзапIэм иредактор шъхъаIэу Чэнышхэ Молидхъан, редактор-хъу Шъхэлэхъо Нурыет, Хъа-бэхъу Свет, Пэнэшъу Хъамзэт, ситхылыгъэр сурэткIэ зызгъэкIэ-ракIэкIэ сызэкIоллэрэ художест-веннэ редакторэу Наталья Федо-товар, нэмыкIхэри.

Мэхъанэшхо зилэ IофшIэны-шху тхылыгъэ тедзапIэм шагъэца-кIэрэр. Гъогу шIагъоу къахъу-гъэмкIэ сыгу къыздэлэу аш Iоф шызышIэрэ пстэуми сафэгъушIо.

Партизаным илъэужжхэр

Хэгъэгү ззошхоу илъэсипл зыкьудыиэгъэм фэгъэхьыгъэ тхылъхэм сяджэ зэпытыгъэми сязэшщтэп. Ащ фэдэ горэ джырэблагъэ кысэклакхы, сшогъэшлэгъонэу седжагъ. Ар кысэзытыгъэр заомрэ Иофшэнымрэ яветеранэу, партизаныгъэу Тыу Амин. Тхылъым ыцлэр «Генерал с орденом Льва». Зытхыгъэр Богуслав Хнеупек. СловакыбзэкIэ тхыгъэр урысыбзэкIэ зэрадзэкIыжы, Москва итхылъ тедзипIэу «Прогрессым» 1976-рэ илъэсым кысшыхауыгъ. Ежъ Б. Хнеупек исэнэхьатIэ журналист, IэкIыб кьэрал ИофхэмкIэ Чехословакием иминистрагъ, тхылъыр зэрэпсауу Хэгъэгү ззошхом фэгъэхьыгъ. Чехословакием илIыхужьхэм ащышэу Ян Крошлак кытегушылэ. Ар Кишинев игъунэгъу партизан купхэм ахэтэу фашистыдзэхэр зымыгъэгупсэфыгъэхэм ащышыгъ. Мафэ горэм нэмыцхэмрэ бендеревцэхэмрэ зэгъусэхэу партизанхэр кьаухурэигъэх. Я. Крошлак ылакьо хылыгъэу кьаулагъэу, акьутэгъэ пый танкым кIэлъырылыгъэу, автоматыр илашэу сыхьатыхым кыкIоцI а чыпIэм пыир кыблигъэкIыгъэп.

Кьаухурэигъэ партизанхэр Дзэ Пльыжым хэт дзэкIолIхэм алэкахыжыгъэх. Я. Крошлак самолетымкIэ Одессэ ащи, госпиталым чIагъэгольхьагъ. Ащ лыгъэу ыкIи блэнагъэу зэрехьагъэм зылэ илхэм осэшхо фашIи, Советскэ Союзым и ПльыжыгъэцIэ кыфаусынэу тэфэ алуи, зылэкIыхан фаехэм материалыр афагъэхьыгъ.

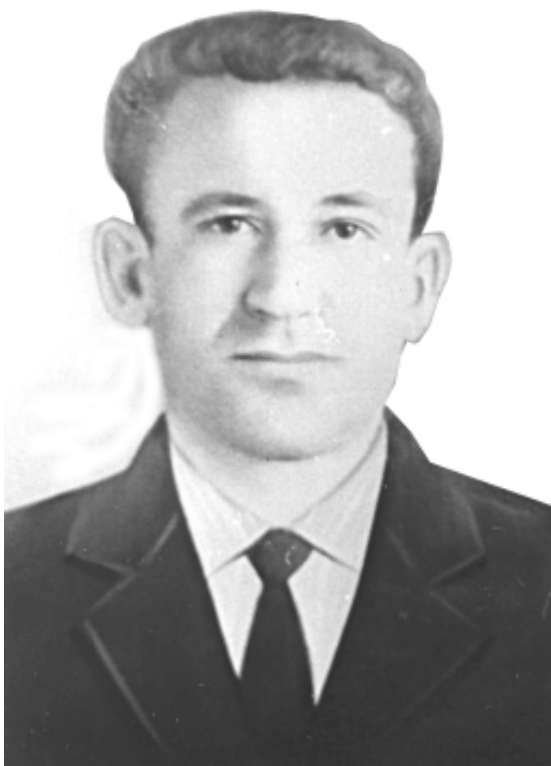
Мы кьэбарыр ежъ авторым кыугупшысыгъэп, Москва итхылъеджапIэхэм ащыщ чIэлъ гъэзет зэдэдагъэхэм ащышэу «За свободную Чехословакию» зыфиорэм хаплъэзэ, 1944-рэ илъэсым кьэдэкIыгъэм инэкIубгъо горэм итэу кыыхигъэшчыгъ. Гъэзетым кызырритхыркIэ, Крошлак Молдавием ичыгу шьызуагъэу, наградэ ин кыфагъэшшошэн фаеу кьэбар гъэзетым рилъэгъуагъ. Ащ фэдэ лыгъэ зезыхьэгъэ дзэкIолIым ыльэкъуащIэ зэрэзыхымыгъэр ыгъэшлагъозэ, авторым упчIэ зыфигъэуцужыгъ. «Дышгъэ Жьуагъо» фэгъэшшошэгъагъэмэ кьэгъотыгъоагъэп, ау кьыратын фаеу зэрагъэлъэгъуагъэр кыхэгъэшчыжыгъошIоп. Б. Хнеупек Москва

ибыбыкIи кьалэу Братиславэ игъунэгъу чылэ цыкIу горэм щыкIэупчIэзэ, заом хэтэгъэ лыжъ цыкIур кьырагъэлъэгъуи зылуигъэклагъ. Ар Я. Крошлак. 1921-рэ илъэсым кьэхьугъ, 1942-рэ илъэсым дзэм ашагъ. 1943-рэ илъэсым КьокIыпIэ фронтым хэтэу Кьырым шьызуагъ. Кьызэ-кIахIохэзэ Николаев нэсыгъэх. Одессэ дэжъ советскэ партизанхэм шахэхьагъ. 1944-рэ илъэсым игъатхэ Дзэ Пльыжым хэтэгъ. Партизан купым шьышхэу фронтым илиние шьхьапырыкIыхэрэм ахагъэхьагъ.

Ар зыхэт партизан купыр чэщым зэхаугъуай, «Дуглас» самолетымкIэ нэмыцхэм ячIыгу рагъэтисыкIыгъэ десантым хэфагъ. ИашэхэмкIэ узэндэгъэ партизан купэу ежъагъэм пащэу илагъ хьакурынэхьэблэ кIалэу лейтенантэу Жэмадыкьо Пшымафэ. Чэщныкьохэм адэжъ самолетыр ошбогум дэбыбэягъ, фронтыр зэпачыгъ. Пилотым ипчэ ышъхьагъ хэлъ сигнал электрескэ остыгъэхэр кьызхэнэхэм десант купым ипащэу лейтенантэу Жэмадыкьом унашъо кьафишыгъ ипкIынхэу. Нэбгыриблым, Крошлаки зэрахэтэу, зырадзыхыгъ, ауж дэдэ адыгэ кIалэр ипкIыгъ.

Тхылъым щыхегъэунэфыкIы Жэмадыкьор зэрэдзэкIолI пхьашэр, щынэ зыфалорэр зэримышIэрэр. Ар зипэщэ партизан купым шьышхэри кIэлэ чан зэкIагъэх, зыхэсыгъэхэ мэзыр яунэ фэдэу кьаухумэштыгъэ, ежъхэм ащымыщ кыхэхьагъэмэ кьашIэщтыгъ. Мэз гъогухэм нэмыц техникэр атегыгъ, ятопхэр он кьодыхэу чыгъ чIэгъхэм ачIэтыгъэх, танкхэри агъэбыллыштыгъэх. Ошбогум ясамолетхэр шьхьарзэщтыгъэх. Жэмадыкьор зипэщэ купыр нэмыцхэм сакъэу алыплъэщтыгъэ, лъэбэ-кьоу адзырэм пэпчэ шьыгъозагъэх. Ежъ нэмыцхэри партизанхэм ащыщынэщтыгъэх.

НэкIубгъо горэм Я. Крошлак кысшыхегъэшчык майорэу Портновыр, лейтенантэу Жэмадыкьор ыкIи младшэ лейтенантэу Иващенко. Журналистэу Хнеупек ахэм альпапсэфыгъ, яадресхэр зэригъэшлагъэх, афэтхагъ, кьыфэтхэжыгъэх. Ахэм ащышэу Михаил

Портновыр (Татарстан ит чылэу Кутема шэпсэу) кьыфигъэхьыгъэ писъмэм кьыщелэ: «1944-рэ илъэсым игъатхэ унашъо кьытфашIыгъагъ пым ылыгъ чыгум ренэу тиразведчикхэр итынхэу. Ащ пае оперативнэ десант куп дгъэхьазырыгъэ, ащ ипащэу дгъэнэфагъэх лейтенантэу Жэмадыкьо Михаил Хьасанэ ыкьор, радисткэу Т. Кокоринари. Десантникхэм ахэтэгъэх чехословак дзэкIолIхэу Ян Крошлак ыкIи Людовит Лаутчик. Десант купыр самолеткIэ Молдавием ит псэупIэу Гура Галбино пэмыжыгъэу кысшетIысэхыгъ. Разведчикхэу Крошлакрэ Лаутчикрэ нэмыцдзэ частым фэгъэхьыгъэу уасэ зилэ кьэбархэм зашагъэгъозагъ. Тиразведчикхэр ошIэдэмышIэу чэщныкьом атебанэщтыгъэх, нэмыцхэр штагъэхэу зэбгырычыштыгъэх. Ахэм кьатыгъэ кьэбархэм Ясска-Кишиневскэ операциер зэхэщэгъэнымкIэ яшIуагъэ кьэкIуагъ. Зэхэогъу горэм Ян Крошлак хылыгъэу кьышаулагъ, нэужым лагъэ. Людовит Лаутчики кьаулагъ. Мы чыпIэм лейтенантэу Жэмадыкьор зипэщэ десант купыр пхьашэу пым шезэуагъ.

Шьыпкьэм игъогу сыдигьокIи кьэгъотыгъуай. Арэу щытми, Портновым авторыр зылокIэм игушылэ кыыхигъэфагъ

мэзэ пчъагъэрэ зылыгъэхурэ разведчикэу Жэмадыкьом игугъу. Ащ ыпкIэ Крошлак словакыбзэм нахь пэгъунэгъоу ылуи ДжамадуховкIэ кIоштыгъэ. Нэужым Б. Хнеупек зэригъэунэфыгъэмкIэ, Жэмадыкьор Адыгэ автоном хэкумкIэ Кошхьаблэрэ Джаджэрэ яз кьысшыгъу. Ау зыщыпсэурэ чыпIэр кьыгъотын ыльэкIыгъэп. ЕтIанэ Казахстан икьалэу Кустанай, урамэу Уральскэм, N 23-м зэо ужым шьыпсэугъэу кьыыхигъэщыгъ. Сыдэу щытми, Жэмадыкьор зыдэщы-Iэр кьымыгъотэу ыуж икIыгъэп журналистыр.

Жэмадыкьо Пшымафэ Хьасанэ ыкьомрэ Тыу Аминэрэ зэшыпхьуитIумэ кьахэкIыгъэх.

Джы гушылэр еттын Хэгъэгү ззошхом хэлъжыагъэу, Жьогъо Пльыжым иорденитIу, Хэгъэгү ззошхом иорденэу я II-рэ степень зилэхэу, медальхэу «За взятие Будапешта», «За оборону Кавказа», «За победу над Германией», «Партизану ВОВ» зыфилохэрэр зишъуашэу Тыу Аминэ:

— Жэмадыкьо Пшымафэ Шэуджэн районым ит кьауджэу Хьакурынэхьаблэ кьысшыгъу. Словак тхакIоу Б. Хнеупек итхылъ кьыщелэ станицэу Джаджэ кьысшыгъэу. Авторыр хэукъуагъэп. Пшымафэ ятэ аубыти Сыбыр хьапсэм зэращэгъагъэр аримыгъэшIэным пае нэмыкI чыпIэ кьысшыгъу фэдэу арилоштыгъэ ыкIи ытхыштыгъэ. «Бай унагъу, кулак» алуи, лажэ имыIэу ятэ дащыгъ. Коллективизациер кьызежэем лIым имылажыгъэхэр палыхьагъэх. Чырбыщ унэшхо зилэ унагъомэ ащыщыгъэп. Чыиф унэу ятIэкIэ айгъэм чIэсыгъэх. Ау унашъхьэр кьэнджал фыжыкIэ бгъэгъагъэ. Джа зызакъор арыгъэ кьауджэм дэтыгъэ унэхэм зэратегIыштыгъэр. Унагъом мэл Iэхьогъуи, чэм пчъагъи имылагъэми, ыльапсэ клауыгъ. Ащ фэдэу Хьакурынэхьаблэ, нэмыкI кьауджэхэми ащышхэр бэу зэхаугъоагъэхэу Кошхьаблэ мэшIокугъогу станцием шьызэхэтхэзэ тхылъ кьарагъэхьыгъ унагъохэу Сыбыр ащэнэу агъэхьазырыгъэхэр Iуамыщынхэу, шьхьадж кьыздикIыгъэ чылэм кIожьынэу. Кьырацэллагъэхэм шьхьадж ичылэ ыгъэзэжыгъ. Ау Жэма-

дыкьо унагъор унэ имыIэжыгъэу кьэнагъ. Унагъохэм яунэ пакIэхэм ачIэхэу заулэрэ Кошхьаблэ шьыпсэугъэх. Пшымафэ хьулыфыгъэ закъоу янэрэ ышыпхьуитIурэ ахэтэгъ. Иоф ышIэнэу, зыгорэ кьылэжынынэу пылыгъ шьхьае, зымы ыштэнэу фэгъэгъэп, цыхьэ фашIыштыгъэп.

Аминэ игушылэхэм кьапедзэжыгъ:

— Хэгъэгү ззошхор кьызежэем Пшымафэ ежъ ишIонгъоныгъэкIэ фэчэфэу дзэ кьулыкъум хэхьагъ, фронтым занкIэу Iухьагъ, хы ШлуцIэ флотым хэфагъ. Ау ежъ зэрэфаеу Иофыр хьугъэп. Зэрысыгъэ крейсерэу «Червона Украина» зыцIэр нэмыцхэм кьакъути, чырагъэхьагъ. ХьыдэлIхэр бэу хэкIодагъэх, псаоу кьыхэхьыкIыжыгъэхэри кьахэкIыгъэх. Жэмадыкьор кьухьэу чIыхьэрэм кьыкIыжын ыльэкIыгъ. Ары шьхьае, чыгур чыжыкIай, ащ уесылIэным пае кьарыу ищыкIагъ. ЕтIани хы Iушом нэмыц дзэкIолIхэр Iутых. Фашистхэм гу кьылъатагъ есырэ дзэкIолIэу кьэблагъэрэм. Кьеуагъэх. Пшымафэ зычIыгъэожи, чIэгъырэескIэ зэкIэ-кIожыгъэ. ЕтIани нахь благъэу нэпкъым есылIагъ. ДзэкIолI кIэлаклэм хы ныджым икьогъупIэ горэм зыщыгъэбылыгъ, пшъыгъэти хэчъыгъ. Зыгорэм кьыгъэуши кьыздэплъыем, нэмыц дзэкIолIхэр зэрэшъхьащытхэр ыльэгъугъ. Фрицыжъхэм адыгэ кIалэр гъэрэу аубытыгъ. Мэзэ заулэрэ запыгъ нэуж, чэщ горэм гъэрхэу нэбгырэ заулэ Пшымафи ахэтэу кIалэжы мэзым хэхьажыгъэх. Ар зысшыгъу гъэрэ Молдавиер ары. Мы чыпIэм шьызэхэщэгъэ партизан купым хахы, нэмыц дзэкIолIхэм апэшIуекIохэу мэзым хэсыгъэхэм адзэуагъ адыгэ кIалэр.

Заор заухым Пшымафэ Молдавием кьынагъ. Унагъо илэ хьугъэ, ИофшIапIэ горэми Iухьагъ. ИлъэситIу тешIагъэу Адыгэ хэкум кьыгъэзэжыгъ, ау кьысшыгъу гъэрэ чылэм кьыдэмыхьажыгъ, Кошхьаблэ кьысшыгъу. Дмитриевскэ кьоджэ Советым итхьаматэу Иоф ышIагъ. Ау ащ бэрэ Iутыгъэп. Мыекъуапэ игъогушI участкэ ибригадэ ипащэу Иоф ышIагъ. Опсэуфэ кьыным шьышынагъэп, зыхэтэгъэ зэо бырсырхэм яугъу ышIыгъэп, зыщытхужыгъэп. ИмыIофхэм апылгыгъэп. Лытэныгъэ ин зыфашIырэ ветеранхэм ащышыгъ.

ШЫМЫГЪЭХЪУ
Мурат.
АР-м иветеранхэм
я Совет ипресскьулыкьу ипаш.
Сурэтым итыр: Жэмадыкьо Пшымаф.

Сурэтыр шІэжъым кыпкыырэкІы

Хэгъэгу ззошхом Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэр илээс 68-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ къэгъэлъэгъон Мыекыуапэ кызыщыдауахыгъ. Сурэтхэм кылотэрэ хъу-гъэ-шлагъэхэр цыфмэ ягукъэкІыжъхэм, зэо фыртынэм иилээсхэм, мамырныгъэм игъэпытэн яхылаагъэх.

П. Филиппенкэм ыгъэфедэгъэ шьо зэфэшъхьафхэм лъэхъаныр зэрэмрэхъатыгъэр кыуагъашІэ. МэфэкІ гупшысэ кыуаджэм дэсмэ ялэп, мыщ дэжъым плы-жышъо пкыгъохэр сурэты-шым шигъэфедэгъэхэп, ар Іоф-шІэгъэшІукІэ фэтэлъэгъу. Заом иилээс кыинхэр В. Пужелевым сурэтхэмкІэ кыелуатэх.

Эдуард Овчаренкэм, Бырсыр

Абдулахь, Кыуанэ Аслъан, Лэу-пкІэ Нурбый, Абрэдж Гошъ-фыжъ, Гъогунэкъо Мухъарбый, Хъуажъ Рэмэзан, нэмыкІхэм ялофшлагъэхэр шылэныгъэм кы-хэхыгъэх, уапкІэ уагъаплъэ, ма-мыр псэукІэм идэхагъэ нэгум кыкІагъэуцэ.

Сурэтыр къэгъэлъэгъоным кыицтырахыгъ.

РАФТИНГЫР. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Мамырныгъэр зыщыпытэр щынаагъоп

ШэнышІу зэрэхъугъэу, «Интерралли Шъхъагуашъ-2013-рэ» зыфилорэр Мыекыопэ районым шыкІуагъ. Жьоныгуаклэм и 1— 2-м спортсменхэр Урысыем изэнэкъокъу хэлэжъагъэх.

Сергей Старцевыр, Петр Карьяновыр, Александр Ляшко гушылэгъу зэфэхъугъэх.

Алексей Румянцевым. — Адыгэ Республикэм илээс заулэ хъугъэу сыккъэкІо. Хабзэм икыулыкъушІэхэу Владимир Петровыр, Къэлэшпэо Инвер, нэмыкІхэри дэгъоу кыитпэгъокІыгъэх.

— Псыр чэнджэу кыишъу-щэхъуа?

— Кыушъхьэпсым изытет тегъэразэ, илэагъэкІэ зыкыелэты. Псыр зэрэчъэрэм теллъышъ, спортсменхэм кыинэу альэгъурэм тышчыгуау. Псы «губжыгъэм» пэшІуекІохэзэ кылапчъэхэм адэхъанхэ фае. Рафтингыр гъэлары-шІэгъошІоп. КІуачІи, кыулайны-гыи ишыкІагъэх.

— Алексей, Урысыем, Кыбылэ шьолъырым язэ-нэкъокъухэм спортсмен макІап адэлажъэрэр. Адыгеим зэрэщырэхъатыр пэшІорыгъэшъэу яшъоІуа?

— Нурбый, нахъыпкІэ тѳу-шъыин фаеу уахътэ кытэкІу-штыгъ. Мэшэлахь. Тлэгъурэм кІуачІэ кыитхелъхъэ. Адыгэ Республикаэр Урысыем дэгъоу ша-шІэу сэлъытэ. Кушъхьэфэчъэ спортымкІэ, рафтингымкІэ, дзю-домкІэ, самбэмкІэ, нэмыкІхэмкІи республикэм ышІэ рало. Мамыр-ныгъэр зыщыпытэ республикэм шынаагъо шыІэп. Лъэпкъ зэфэ-шъхьафхэм Адыгеир кІуапІэ афэхъугъ.

Рэхъатныгъэм иухъумакохэр

Полицием иполковникэу Сер-гей Старцевым, старшэ лейте-нантэу Елена Богорубовам, нэ-мыкІхэм кыулыкъур зэрахъырем

тылбышІлаагъ. Автотранспортэу нэпкыым Іуыр пшІы пчъагъ. Гъогур шынэгъончъэу шытын-ным фэшІ полицием икыулыкъушІхэр цІыфмэ тынчъу адэгущыІэх. МЧС-м икыулыкъушІэу Алек-сандр Ляшко гумэкІыгъо Іоф илэп. ОшІэ-дэмышІэу псым зы-горэ хафэмэ, ІэпыІэгъу ящыкІагъэ хъумэ, игъусэхэр хъазырых.

Рязань кыкІыгъэ Александр Волковыр апэрэу Адыгеим кыэ-кІуагъ. РафтингымкІэ псым щес-сызэ купэу зыхъатыр я 8-рэ хъу-гъэ. Спортыр зикласэхэр Іэгу кыа-фытеохэу нэпкыым зэрэтес-хэр гуапэ шыхъугъ.

Кыушъхьэ-Алтай кыралыгъо университетым икомандэ апэрэ чыпІэр кыидихыгъ. Командэ 42-рэ Урысыем изэнэкъокъу хэ-лэжъагъ. Бзылфыгъэ командэ-хэм язэІукІэгъухэм Краснояр-скэ крайм икомандэу «Енисеюш-кэр» ащытекІуагъ. Спорт зекІо-нымкІэ, псауныгъэм игъэпытэн-кІэ зэхачэгъэ зэнэкъокъур ма-кІэлэ. «Пшъэшъэ анахъ дах» зы-филіоу Интерраллим шызэхачэ-гъэ зэнэкъокъум Алина Баевар кыишыхахыгъ.

ЗэІукІэгъухэм ахэлэжъэгъэ хъакІэхэр Мыекыопэ районым ипашэхэм, зэхэщакІохэм афэра-зэх. Спортыр зикласэмэ ащыш-хэу Мыгу Хъызыр, Хъатикъое Адамэ, нэмыкІхэм зэнэкъокъум шалэгъэгъур ашІогъэшІэгъон, дэгъоу загъэлпсэфыгъ.

ЗэхэщакІохэм зичэзыу зэнэ-кыокъухэм зафагъэхъазыры. Апэ-рэ чыпІэхэр кыидэзыхыгъэхэр Европэм изэІукІэгъухэм ахэлэ-жъэщтых.

Сурэтхэр зэнэкъокъум кыи-цытырахыгъэх.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкІи кыидэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб кыэралхэм ашыпсэ-урэ тилъэпкыгъэхэм адырІэ зэпхыны-гъэхэмкІэ ыкІи кыэ-бар жъугъэм иамал-хэмкІэ и Комитет Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

Редактор
шъхьаІэм
иапэрэ
гуадзэр

МЭШІЛЭКЪО
Саид

Редактор шъхьаІэм
игуадзэр —
пшъэдэкІыжъ
зыхъырэ
секретарыр
ХЪУРМЭ
Хъусен

Редакциер
зыдэщыІэр:
385000,

кы. Мыекыуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:

52-16-79,

редактор шъхьаІэм

иапэрэ

гуадзэр:

52-49-44,

редактор гуадзэр —

пшъэдэкІыжъ зыхъырэ

секретарыр: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-

гъэр:

Урысые Федерацием

хэутын ІофхэмкІэ,

телерадиокъэтын-

хэмкІэ ыкІи зэльы-

ІэсыкІэ амалхэмкІэ

и Министерствэ

и Темыр-Кавказ

чыпІэ гъэлары-

шІапІ, зэраушыхъа-

тыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Гъэзетым кыхи-

утыхэрэм мышып-

кыагъэу кыаха-

фэхэрэмкІэ кызы-

тхыгъэхэм пшъэ-

дэкІыжъ ахы. Кыа-

тхэхэрэмрэ гъэзе-

тым шылажъэхэрэм-

рэ яепІыкІэ зете-

мыфэн ыльэкІышт.

Гъэзетеджэхэм кыит-

фагъэхъырэ тхыгъэ-

хэр зэхэтфыхэрэп

ыкІи кызытхыгъэ-

хэм аІэкІэдгъэхъа-

жыыхэрэп.

Зышыхаутырэр

ОАО-у

«Полиграф-ЮГ»,

385000,

кы. Мыекыуапэ,

ур. Пионерскэр,

268

Пчъагъэр

4004

Индексхэр

52161

52162

Зак. 1285

Хэутыным

узшыкІэтхэнэу

щыт уахътэр

Сыхъатыр 18.00

ЗыщыкІэтхэгъэхэ

уахътэр

Сыхъатыр 18.00

— Урысыем ишъолъыр зэфэ-шъхьафхэм спортсмен 700 фэдиз кыарыкІыгъ. Ащ фэдиз нахъып-кІэ Адыгеим кыакІоу кыыхэкІы-гъэп, — еІо зэнэкъокъум исудыа шъхьаІэу Петр Карьяновым. — Зэхэщэн Іофхэр дэгъоу агъэцэ-кІагъэх. Концертэу кыитфагъэ-лэгъуагъэм купэу «Синдикэр», Адыгеим иартистхэр шытлэгъ-гъугъэх.

Красноярскэ крайм, Москва хэкум, Рязань, Алтай Респу-бликэм, нэмыкІхэм яспортсмен-хэм яухъазырыныгъэ псыхъо чъэрым кыизэрэщагъэлъагъорэр тшІогъэшІэгъоныгъ. Краснояр-скэ кыкІыгъэ купхэм ащыщ рафтингымкІэ кыушъхьэпс чъэ-рым кыишесызэ, Шъхъагуашъ ошІэ-дэмышІэу кыилыгъ, зы-кыиІэтыгъ. Рафтингыр гъэлары-

шІэгъуае хъугъэ, зэпыригъэзагъ. Спортсменхэм шъобж хахыгъэп, нэпкыым кыекІужыгъэх.

— Псым узэпыригъазэмэ зэ-нэкъокъум ухагъэкІы, — кыа-Іуатэ Красноярскэ испортсмен-хэм. — Тыгу кыео хагъэунэфы-кІырэ чыпІэхэм ащыщ тыфэ-бэнэн зэрэтымылэкІыштыр. Кыитфэнэгъэ уахътэм тІэкІу нэ-мыІэми зыдгъэлпсэфышт, Адыге-им икыушъхьэхэр, псыхъохэр зэд-гъэлъэгъуштых.

Псыхъо «губжыгъэр» якІас

— Шъхъагуашъ изытет тегъэ-гушІо, — еІо Урысыем рафтин-гымкІэ ифедерацие ипрезидентэу